

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і
міжнаціональних відносин

14 січня 2015 року

Веде засідання голова комітету Г.М.НЕМИРЯ

НЕМИРЯ Г.М. Доброго дня, шановні колеги! Ми розпочинаємо чергове засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин. У нас є кворум: присутні 5 з 8-и членів комітету. Двоє наших колег, а саме пан Джемілев і пан Логвинський, приєднаються до нас за кілька хвилин. Справа в тому, що зараз відбувається організаційне засідання постійної делегації України в Парламентській Асамблеї Ради Європи. Як тільки вони там оберуть голову і заступників, я сподіваюся, що це багато часу їх не займе, вони до нас приєднаються. І колега Брензович буде тут. Отже, у нас є кворум, ми можемо розпочинати. Я вітаю також запрошених, Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, інших колег.

Вам був розданий заздалегідь, розісланий електронною поштою, зараз ви маєте його на руках, порядок денний. Які є пропозиції щодо порядку денного?

ІЗ ЗАЛУ. Починати.

НЕМИРЯ Г.М. Прошу, пан Валерій.

ПАЦКАН В.В. Доброго дня всім! Я знаю, що офіс Уповноваженого отримав чергову акредитацію європейську. Я хотів би, щоб ми їх привітали і вони належним чином відстоювали права людини в Україні.

НЕМИРЯ Г.М. Ви пропонуєте внести привітання в порядок денний?

ПАЦКАН В.В. Так, я пропоную, щоб вони виставились на комітеті. Ми вас вітаємо!

ЛУТКОВСЬКА В.В. Дякую дуже. Так, дійсно, проаналізована робота за останні два роки, і ми дійсно отримали статус "А" – це найвищий статус акредитації.

НЕМИРЯ Г.М. А я думав, що Triple "А".

ЛУТКОВСЬКА В.В. А якщо виставитись, то це, якщо можна, на наступному засіданні, бо ми не очікували сьогодні такої пропозиції.

НЕМИРЯ Г.М. Я думаю, що якби у нас був проект, то слово "виставитись" – це був би "lost in translations". Дякую. Приєднуємося.

Хто за те, щоб затвердити порядок денний? У нас є "Різне", де кожний може внести свої пропозиції. Хто За? Проти? Утримались? Прийнято одноголосно.

Шановні колеги, як ми і домовлялися минулого разу, ми будемо знайомитися з роботою міжнародних організацій, проектів міжнародних, для того щоб краще зрозуміти, що наші європейські, закордонні партнери в цілому роблять, як вони співпрацюють з українськими органами державної влади і парламентом зокрема. І ми запросили сьогодні доктора Алана Скурбати – радника зв'язків з парламентом і громадянським суспільством, доктора наук з міжнародного публічного права, який представляє Консультативну Місію Європейського Союзу з реформування сектору громадської безпеки. Доктор Скурбати говорить на русском языке. Он выступит с короткой презентацией о мандате Миссии, они с 1 декабря начали работу. Возможно, существуют проблемы, предложения со стороны Миссии нашему комитету, и как мы видим дальнейшую работу. Доктор Скурбати, пожалуйста, вам слово.

АЛАН СКУРБАТИ. Дякую. Спасибо. Во-первых, спасибо большое за приглашение. Глава нашей Миссии будет встречаться с вами отдельно, но он просил передать всем наилучшие пожелания и успехов в работе, и надежду на плодотворное сотрудничество между миссией и именно этим комитетом.

Ну что бы я хотел прежде всего сказать? Мое короткое выступление я хочу спланировать следующим образом: я расскажу немного о том, чем занимается наша миссия, каков ее мандат, после этого я коснусь также того, в каком ракурсе наша Миссия видит сотрудничество с Верховной Радой, комитетами и именно с Комитетом по правам человека и национальных меньшинств. Может, будут вопросы, а господин Немыря мне подскажет, что более важно, чтобы я не отклонялся на посторонние темы.

Итак, наша Миссия называется "Консультативная Миссия Европейского Союза по реформированию гражданского сектора безопасности". Эта Миссия была создана по просьбе правительства и Президента Украины, и по приглашению. В ответ на вот это приглашение Совет Европейского Союза принял решение 22 июля 2014 года создать вот эту Миссию. Долгое время заняли всякие подготовительные моменты. Но, в конце концов, она была запущена, и официально мы начали работать с 1 декабря 2014 года, то есть было открытие Миссии.

В двух словах я хочу сказать, что такое гражданский сектор безопасности, потому что наша Миссия будет заниматься именно этим. Прежде всего, это не вооруженная Миссия. Это означает, что среди членов нашей Миссии нет людей, которые с оружием. Это отличается от многих других миссий. Например, до приезда сюда я работал в Полицейской Миссии Европейского Союза в Афганистане. Там члены Миссии, именно со стороны полиции, были вооружены. Здесь же никакого оружия нет. Ну, еще и не исполнительская Миссия. Это означает, что никаких исполнительских функций она не имеет.

Что же такое гражданский сектор безопасности? Не углубляясь далеко в теорию, вообще сектор безопасности согласно тому, как оно представлено в концепции сектора безопасности, делится на четыре части. Существует основной сектор безопасности, коренной. Туда входят, естественно, вооруженные силы Министерства обороны и так далее. Вот этим наша

Миссия заниматься не будет. Это исключается. Но помимо этого есть еще три сектора. Туда входит милиция, туда входит парламент, туда входят министерства, антикоррупция туда входит, туда входит гражданское общество, то есть это достаточно большой срез организаций как среди гражданского общества, так и в правительстве.

Конкретно вот наша Миссия сейчас работает с СБУ, с Министерством юстиции, с офисом прокуратуры, Министерством внутренних дел. Ну, приблизительно картина понятна. Значит, сколько нас человек? Нас сейчас 58 человек, но будет 106. Кто они такие? В основном, это эксперты. Например, я один пример только приведу, в реформировании полиции. То есть у нас есть специалисты, которые работали по реформированию полиции во многих странах и которые у себя занимали тоже высокие посты (замминистра, например), которые были главами международных миссий, полицейских миссий, например в Африке, европейских миссий, которые были в Африке. В общем, люди с большим опытом, которые будут не только в нашем офисе, у нас еще офиса нет, но скоро у нас уже офис будет возле филармонии. Эти специалисты будут в тесном контакте с министром, замминистра и будут работать, например, над документами по реформе милиции, полиции. И будут давать определенные консультации, советы.

Иногда мне задают такой вопрос: а будут ли исполняться эти советы? Мы не исполнительная Миссия, исполнительных функций здесь нет. Но так как мы представляем Европейский Союз, мы уполномочены от Европейского Союза, а дорога Украины – в Европейский Союз, то наша Миссия будет из первых рук, так как люди представляют Европейский Союз из различных стран, будут показывать, каковы же европейские стандарты и как эти стандарты можно отразить в законотворчестве, в принятии решений. То есть мы, в каком-то смысле, компас, который будет показывать европейские стандарты, европейские, в каком-то смысле, ценности и юридические стандарты, скажем так. Вот приблизительно так мы будем работать.

Касательно нашего статуса. Наш статус был подписан, дипломатический, называется "СОМА" (???), он был подписан Министерством иностранных дел, но, к сожалению, он еще не был ратифицирован в парламенте. Мы надеемся в том числе и на вашу помощь.

НЕМИРЯ Г.М. А что, он будет подан?

АЛАН СКУРБАТИ. Да. Понятно, что, может быть, это не тот орган, который этим занимается, я это понимаю, но чем быстрее это будет сделано, нам будет легче работать в этом плане. Ну, вот это приблизительно так.

Что касается конкретно, например, меня, у меня мандат профильной работы такой. Я формально, так сказать, являюсь советником по связям с парламентом и гражданским обществом. Конечно, никакое формальное описание функций не может заменить конкретной работы, когда человек общается с членами, так сказать, комитетов, с народными депутатами. Ну, идея будет заключаться в том, что мы выделили примерно 9 комитетов, которые имеют отношение к реформированию гражданского сектора безопасности. С ними будут встречи нашего главы Миссии, с главами вот всех этих комитетов, и у нас будет план работы в контексте различных проектов. Например, я был до этого в Комитете по европейской интеграции, они нас попросили, например, так как у них очень много законов, то некоторые законы не отражают европейских стандартов, и вот наши специалисты могли бы помочь, дать какую-то обратную связь и помочь, например, чтобы изменить некоторые законы, чтобы они отражали европейские стандарты.

Мы немножко работали, кстати, с вами уже.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Да.

АЛАН СКУРБАТИ. Работали по реформе милиции. Я думаю, что уже был какой-то маленький результат, потому что члены экспертной нашей Миссии дали свое заключение, которое было передано, даже, насколько я знаю, в какой-то торжественной обстановке.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Да.

АЛАН СКУРБАТІ. Так что уже какой-то опыт такой практический у нас есть. Но это всего лишь начало. То есть это будет на более высоком уровне. Я, например, сам, как господин Немыря сказал, в общем-то специалист именно по международным правам человека. Я думаю, что у меня, естественно, большой интерес, прежде всего, ознакомиться с работой комитета и в каком контексте мы могли бы сотрудничать.

Как это соотносится с сектором безопасности? Это то, что сектор безопасности, в широком смысле этого слова, можно разделить на две части: это государственная безопасность, безопасность государства, скажем так (туда входят все органы, которые занимаются именно безопасностью, это на уровне государства), и человеческая безопасность. Ну, есть вот такой сейчас термин "человеческая безопасность" (human security). И вот туда входят такие аспекты, как права человека, гендерные вопросы, верховенство права, в общем все это есть человеческая безопасность.

Когда мы пытаемся обращать внимание на то, чтобы помочь установлению государственного сектора безопасности, то мы обязательно смотрим еще на то, чтобы была какая-то подотчетность вот этого государственного сектора безопасности перед человеческим фактором, перед верховенством права и так далее. Они должны быть сбалансированы. Одно не должно идти особым путем, индивидуальным путем, потому что, как история показывает, ни в какой стране это ни к чему хорошему не приводило.

И вот с господином Немырей мы на одной из конференций обменялись мыслями. Там был вопрос ситуации на Донбассе, например. И помимо государственной безопасности там есть аспект, безусловно, человеческой безопасности. И вот этот аспект, видимо, требует, как вы это подчеркивали, особого внимания. Нельзя полностью с этой точки зрения государственную безопасность подменять человеческой. Должен быть какой-то баланс. И вот

этот вот фактор, я думаю, что предоставляет нам какое-то поле для сотрудничества.

Я мог бы еще много говорить, но я думаю, что в целом, в общем я надеюсь, что дал понимание того, что это из себя представляет. Можно еще я один аспект скажу?.

НЕМИРЯ Г.М. Да, пожалуйста.

АЛАН СКУРБАТИ. У меня есть еще один проект, который заключается в том, чтобы создать платформу между гражданским обществом и парламентом, которая на регулярной основе обсуждала бы какие-то важные вопросы не только государственной, но и человеческой безопасности. Их масса. Туда входят и права человека и так далее. И результатом вот таких вот встреч была бы определенная консультация, совет, который бы публиковался, который рассылался бы в соответствующие структуры. Это и гражданскому обществу, и правительству, и так далее. Она у меня более-менее сформулирована, с очень многими я это обсуждал. Ответ был достаточно положительный. И я надеюсь, что это будет тоже одной из платформ, на которой мы могли бы сотрудничать. Спасибо большое за внимание.

НЕМИРЯ Г.М. Спасибо, доктор Скурбати. Пожалуйста, коллеги, у кого есть вопросы? У меня несколько коротких вопросов. 58 экспертов, о которых вы сказали, какие страны они представляют, основные? Больше всего откуда?

АЛАН СКУРБАТИ. Они представляют Великобританию, скандинавские страны, из Германии у нас много. Из Великобритании у нас, особенно по реформе полиции, 5-6 человек. Есть у нас из Франции. Ну всего, насколько я могу понять, то 15-16. А будет у нас из 23 стран.

НЕМИРЯ Г.М. Это все из Европейского Союза?

АЛАН СКУРБАТИ. Это все члены Европейского Союза. Только члены Европейского Союза, эксперты из этих вот стран.

НЕМИРЯ Г.М. Хорошо.

Ну, у меня есть такое предложение. Я думаю, что очень полезно, что мы имеем общее представление сейчас о работе Миссии. Исходя из того, что вы сказали, возможно, было бы и с практической точки зрения для дальнейшей работы сконцентрироваться на трех направлениях. Первое, о котором вы уже упомянули, это экспертная помощь в оценке с точки зрения соответствия европейской практике права Европейского Союза тех законопроектов, которые относятся к сфере ответственности Комитета по правам человека. Например сегодня мы будем рассматривать несколько законопроектов по вопросам гражданства. И практика существует разная, в то же время есть Конвенция, к членам которой Украина присоединилась, подписала и ратифицировала соответствующую Конвенцию. Точно так же, как речь шла, я думаю, понимаю коллег с моего прошлого Комитета европейской интеграции, почему это было важно. Мое предложение – рассмотреть вам и, возможно, мы с Калманом могли бы это тоже обговорить, чтобы группа экспертов, которая занимается правами человека в том контексте, в котором занимается и наш комитет, могли бы в какой-то более организованной форме, структурированной форме (дополнение к неформальному совету) сотрудничать с комитетом в процессе подготовки и прохождения законопроектов. Что бы это означало? Чтобы на основные такие законопроекты можно было бы получить дополнение к заключениям научно-экспертного управления, работников секретариата третье мнение, которое бы отражало мнение вашей Миссии. Это бы помогло более консолидировано иметь вот эти концептуальные вещи, которые вы говорили – *human security and state security*, что с точки зрения государственной безопасности и человеческой безопасности, то, что вы сказали, как бы есть Комитет государственной безопасности (КГБ), наш комитет – это комитет человеческой безопасности. И в этом смысле *human security* очень важно и правильно, особенно в ситуации на Донбассе и в Крыму.

Второе предложение – платформа гражданского общества. Дело в том, что мы с коллегами уже согласились, что мы должны сформировать (и мое предложение будет уже на следующем заседании 4 февраля) экспертный совет, в который бы входили представители гражданского общества. Обновить тот, который был. Мы пригласили вас, в зависимости от того, предусматривает ли ваш мандат такое формальное членство в таком совете, но в то же время получить от вас рекомендации, кого бы из экспертов, с которыми вы работаете, вы бы рекомендовали нашему комитету, для того чтобы они работали системно и постоянно.

АЛАН СКУРБАТІ. А вы будете меня включать в члены комитета и гражданского общества, в этом смысле?

НЕМИРЯ Г.М. Да, и гражданского общества. И это существовало бы в рамках такой вот платформы при комитете в рамках мандата комитета.

И третье предложение. Мы обменивались, и, я думаю, это будет иметь и дальнейшее развитие, темой внутренне перемещенных особ и ситуацией на Донбассе с гражданами Украины, конституционным правам которых существует угроза и они не соблюдаются. Мы планируем, и я буду это предлагать дальше, организовать как первый этап комитетские слушания в рамках комитета с тем, чтобы выйти потом, солидно подготовившись, на парламентские слушания, потому что вопрос внутренне перемещенных особ очень важен. Вот это три таких моих предложения. И, конечно, это не исключает, я думаю, сотрудничества с подкомитетами, их коллеги соответственно возглавляют, можно будет проводить круглые столы с ними и так далее.

Особая просьба такая, если это предусматривается вашей Миссией. Поскольку секретариат работает очень напряженно, количество нас достаточно ограниченное, в отношении литературы, которая, возможно, может помочь секретариату в соответствии с профилем. Литература: имеется в виду продукт работы Миссии, который вы считаете возможным. Работая с

соответствующими министерствами и ведомствами, очень важно было бы иметь и здесь в том виде, в котором это предусматривает мандат Миссии. Этот вопрос можно дополнительно обсудить, но с практической точки зрения это было бы очень важно.

АЛАН СКУРБАТІ. Сколько у вас подкомитетов сейчас?

НЕМИРЯ Г.М. У нас 7 подкомитетов. Коллеги, мы вам направим список подкомитетов и кто их возглавляет, тогда каждый из коллег мог бы тоже индивидуально сотрудничать. Очень хорошо, что вы кроме английского говорите на русском. Украинский, я думаю, скоро выучите. И я обратился к коллегам также с просьбой больше узнавать об этой Миссии, потому что это, по состоянию на сегодня, одна из самых политически важных и финансово, я думаю, хорошо поддержанных миссий со стороны Европейского Союза.

Что касается вопроса отдельного о "СОМА", то как только Министерство иностранных дел (не знаю, кто это будет), или министерство, или Президент будет подавать на ратификацию, то со стороны нашего комитета мы поддержим, но профильным комитетом будет, скорее всего, Комитет по иностранным делам. По ратификации я переговорю с моими коллегами из этого комитета. И так же, как это было с Соглашением об Ассоциации, за парламентом задержки тут не будет.

Спасибо, господин Скурбати. Я хотел бы вас поблагодарить за участие. Пожалуйста, вы можете дальше оставаться, присутствовать на заседании комитета. Дальше мы будем обсуждать порядок денний. И прошу передать мое согласие господину Мижее о встрече на следующей неделе.

АЛАН СКУРБАТІ. Спасибо.

НЕМИРЯ Г.М. Шановні колеги, ми переходимо до наступного пункту порядку денного. У нас проект закону (я пропоную об'єднати їх, тому що там два альтернативних законопроекти) реєстраційний номер 1114 і проект закону реєстраційний номер 1114-1, внесений (перший) групою депутатів: Левченком, Суховським, Ілленком, Бубликом, Марченком, Головком, - і

альтернативний внесений народним депутатом Луценком. Чи присутній у нас хтось із авторів законопроектів?

ІЗ ЗАЛУ. Немає.

НЕМИРЯ Г.М. Немає. Ми їм всім направляли запрошення, їх немає. У нас є висновки науково-експертного управління щодо першого і другого проекту, у нас є довідка, яку надав секретаріат. Це відноситься до предмету відання підкомітету Олександра Борисовича Фельдмана. Чи хотіли би ви, Олександр Борисович, першим взяти слово?

ФЕЛЬДМАН О.Б. Я думаю, более профессионально расскажет представитель секретариата, но мы долго работали и у нас есть единое мнение: мы полностью согласны с экспертным заключением, что эти два законопроекта надо отклонить, как и третий, который мы будем рассматривать.

НЕМИРЯ Г.М. Мы не спешим по третьему.

ФЕЛЬДМАН О.Б. Но если у нас уже есть какой-то план по принятию, я думаю, что кто-то из представителей этих законопроектов все-таки должен был быть, то если выбирать из двух плохих, так выбирать уже проект Луценко.

ІЗ ЗАЛУ. Зачем поддерживать плохой проект?

ФЕЛЬДМАН О.Б. Ну, если, может, план у комитета? Что-то надо принять.

НЕМИРЯ Г.М. Коллеги, кто-то есть у нас... Державна міграційна служба.

ЧЕРЕДНІЧЕНКО А.М. Я Чередніченко – директор департаменту.

НЕМИРЯ Г.М. Алла Михайлівна Чередніченко.

ЧЕРЕДНІЧЕНКО А.М. Ми також згодні з паном депутатом. Ми, в принципі, вважаємо за необхідне відхилити всі три законопроекти.

НЕМИРЯ Г.М. Давайте по двох.

ЧЕРЕДНІЧЕНКО А.М. З двох законопроектів Державна міграційна служба підтримує законопроект Луценка в першому читанні з подальшим доопрацюванням. Тому що, наприклад, норму про те, що подача декларації, коли перевищує розмір половини мінімальної зарплати, ми повністю підтримуємо, тому що зазначена норма, яка зараз є в чинному законодавстві, вона дозволяє, в принципі, мати фактично подвійне громадянство. Ми цю норму повністю підтримуємо.

Норму про зменшення терміну виходу з попереднього громадянства не підтримуємо, тому що в попередньому законі 2001 року була норма – 1 рік. Як правило, законодавство іноземних держав встановлює терміни – від 6 до 2 років. Тому іноземні громадяни, які набувають українського громадянства, вони не встигають просто подати і вийти. Тому звуження їх прав з приводу виходу з попереднього громадянства є недоцільним.

І автоматично втрату громадянства у зв'язку з набуттям іноземного громадянства не підтримуємо у зв'язку з тим, що право припиняти громадянство або надавати громадянство відповідно до статті 106 Конституції – це виключно право Президента України. Потрібне подання і так далі. Плюс відповідно до статті 25 Конституції України ніхто не може бути позбавлений громадянства України. У зв'язку з цим ця стаття потребує редагування або взагалі відхилення.

НЕМИРЯ Г.М. Дякую, Алла Михайлівна. З офісу Уповноваженого хтось має думку з цього приводу?

ЛУТКОВСЬКА В.В. Так. Дякую, Григорій Михайлович.

Ну, власне, ми теж пропонували б відхилити обидва законопроекти, тому що вважаємо, що вони потенційно містять загрози правам людини (і один, і другий). В разі, якщо говорити про законопроект Ігоря Луценка, то тут необхідно зазначити, що ми можемо зіткнутися із певними проблемами в зв'язку із законом, який захищає права людини на тимчасово окупованій території.

Ми прекрасно розуміємо, що на сьогоднішній день в Криму практично всі громадяни України, які там проживали, автоматично отримали згідно з Федеральним Законом громадянство Російської Федерації. Була тільки можливість відмовитись, якщо ти зайшов особисто в певні пункти і так далі. Крім того, людям створювали такі умови, коли вони були змушені так чи інакше отримувати паспорти Російської Федерації, коли просто нищили паспорти громадян України. Але це – паспорт, це тільки посвідчення власне того, що особа належить до громадянства згідно з Федеральним Законом, який був прийнятий спеціально для Криму, який ми не приймаємо на території України і не вважаємо його таким, що відповідає реаліям.

Більше того, згідно з нашим Законом про статус тимчасово окупованої території ми там чітко зазначили, що навіть прийняття автоматичне до законодавства Російської Федерації не означає автоматичне позбавлення громадянства України. Відповідно якщо і говорити про законопроект Ігоря Луценка, то говорити тільки з урахуванням особливостей кримської ситуації, тобто з урахуванням тих особливостей, які введені Законом про особливий статус тимчасово окупованої території. Бо інакше ми створимо для цих людей величезні проблеми.

НЕМИРЯ Г.М. Дякую. Валерію, прошу.

ПАЦКАН В.В. Пане голово, я цілком підтримую. Я би дуже вас просив під час виступу наголосити на тому, що народні депутати, які вносять законодавчі акти, ми говоримо про формат діяльності по-новому нової Ради, повинні бути присутні на засіданнях комітетів. Це неприйнятно, що 6 осіб не можуть бути присутні при розгляді свого законопроекту в комітеті. Це виключно піар, який хочеться принести в стіни парламенту, а не робота народних депутатів.

НЕМИРЯ Г.М. Дякую. Вадим Зіновійович, прошу.

РАБІНОВИЧ В.З. У меня три вопроса здесь есть. Первое. Я хочу обратить ваше внимание, что оба эти законопроекты вообще в теории не

могут быть приняты, потому что они противоречат очень многим законам, в том числе Конвенции о правах человека, которую Украина подписал, статьи 15 Всеобщей декларации о правах человека и, самое главное, Конвенции об апатридах - людях без гражданства (это статья 54). Украина в 2013 году подписала эту Конвенцию, и мы не имеем право это нарушать.

Третье. Это категорически убивает все возможности для людей, проживающих в Крыму. Как только мы принимаем один из этих двух законов, все люди в Крыму являются отрезанными и мы де-факто начинаем подтверждать... Я не хочу даже эти вещи рассказывать. Мы с вами помогаем тем, кто этот Крым оккупировал, принимая такой закон.

И последнее. Я категорически не согласен с позицией, что у нас может быть план. У нас нет плана, как вы сказали, мы пришли сюда работать, принимать нормальные хорошие законы, а не для того чтобы потом кому-то надо что-то принять. Я категорически считаю, что мы должны оба закона не принимать, а дорабатывать их до такой степени, чтобы это были нормальные украинские законы, а не законы, которые нужны кому-то. Спасибо.

ПАЦКАН В.В. Пропозиція – повернути авторам на доопрацювання.

ФЕЛЬДМАН О.Б. Причем все три.

НЕМИРЯ Г.М. Будь ласка, колега Брензович.

БРЕНЗОВИЧ В.І. Я вважаю, що ми маємо відхилити обидва законопроекти, а не на доопрацювання, оскільки було сказано, що вони протирічать Конституції України, де ясно написано, що ніхто не має права лишити громадянства громадянина України. Значить, ніхто автоматично, навіть Президент, тільки він сам може вийти з громадянства. Поки ця стаття не змінена, ці проекти законів є антиконституційними, і не можна розглядати такі закони, які протирічать Конституції. Це по-перше.

По-друге. Маємо відхилити у зв'язку з тим, що це питання зараз винести у залу і починати там дискутувати, коли Крим і окуповані території знаходяться у такому стані, я думаю, що це протирічить здоровому глузду.

Кримчани не винуваті, що їх захопили і вони разом з татарами стали громадянами Росії, автоматично причому, їх ніхто не питав, бажають чи ні. А зараз будемо дискутувати, щоб лишити їх українського громадянства. Який буде відголос від цього, не кажучи про інші верстви населення, які мають громадянства інших держав? Але головний мотив, що ці проекти протирічать чинній Конституції України.

НЕМИРЯ Г.М. Дякую.

Всі висловилися. Один приклад можу навести. Якщо я правильно зрозумів логіку закону, то, наприклад, у випадку з Сенцовим, який автоматично отримав громадянство Російської Федерації, ми лишаємо його за цим законом автоматично, що також в правовому сенсі не визначено. Він мав би втратити тоді і громадянство України, тоді як держава Україна мала б захищати права свого громадянина.

То з урахуванням дискусії, що відбулася (ми, я думаю, будемо голосувати окремо, бо це окремі проекти), щодо першого, це 1114, кілька депутатів, я їх перераховував, пропонується позиція комітету щодо відхилення цього законопроекту. Хто за, прошу голосувати. Проти? Утримались? Прийнято одноголосно.

Наступний закон 1114-1 з подібною ж назвою, авторство народного депутат Луценка. Також аналогічна пропозиція комітету була – відхилити цей закон. Хто за, прошу голосувати. Проти? Утримались? Один утримався. Відхилено.

І, до речі, щодо процедурного питання, яке колега Пацкан підняв. Я думаю, у нас є дві опції. Перша, коли не з'являються автори законопроектів, - не розглядати. Але наслідок слідування такій опції, що ми накопичуємо за комітетом просто багато не розглянутих законопроектів. З іншого боку, ми можемо розглядати, якщо вони не з'являються. Можливо, для колег, які подали, це не важливо, і тоді в будь-якому випадку воно не має залишатися боргом комітету. В даному випадку ми з'ясували, що всім було направлено

вчасно запрошення на засідання комітету, з боку комітету всі необхідні формальності були дотримані. І я б, все ж таки, пропонував, щоб ми, можливо, в виключних випадках, коли з об'єктивних обставин людина не змогла з'явитися, можливо, повідомила, або щось заважало, тоді відкладати. Так?

ПАЦКАН В.В. Але із 6-и один міг прийти?

НЕМИРЯ Г.М. Ну, це важко сказати. Можливо, у них є щось більш важливе, але все ж таки ми слідували цій прагматичній лінії, в даному випадку не накопичуючи за комітетом роботу. Тому що тоді хтось може сказати, що, бачите, вони нічого не роблять, вони не розглядають.

Переходимо до наступного питання. Також поданий групою депутатів 1245 (Головко, Суховський, Ілленко, Бублик, Марченко, Левченко, Рудик): проект Закону про внесення змін до Закону про громадянство щодо підстав припинення громадянства. Будь ласка, Вадим Зіновійович.

РАБІНОВИЧ В.З. Этот закон еще в большей степени, чем два предыдущих, противоречит законам Украины. Поэтому я думаю, что нам нет смысла напрягаться.

ФЕЛЬДМАН О.Б. Я тоже считаю, что не надо терять времени, это вообще просто какой-то страшный набор слов: перенимают на себя право судить уже.

ПАЦКАН В.В. Шановні колеги, я в найкоротший термін розроблю законопроект, прошу вас всіх долучитися до нього, який буде мотивувати, що не приход депутатів народних в комітет, не опрацювання своїх законодавчих актів, або такі законодавчі акти будуть втрачати свою законну силу або будуть зніматися із реєстрації.

НЕМИРЯ Г.М. Ну, це до Закону про комітети або про Регламент.

ПАЦКАН В.В. Ну, давайте, я беру на себе ініціативу, розроблю, а хто буде мати бажання, підпише разом зі мною.

НЕМИРЯ Г.М. І хто тричі не прийшов, той позбавляється депутатства.

ПАЦКАН В.В. Порухення прав людини.

ЛУТКОВСЬКА В.В. І автоматично позбавлення громадянства.

БРЕНЗОВИЧ В.І. І автоматично набуває російське.

ІЗ ЗАЛУ. Ви знаєте, це вже катування.

(Загальна дискусія в жартівливому руслі)

НЕМИРЯ Г.М. Але я все ж таки хотів, оскільки у нас ведеться стенограма, почути думку Уповноваженого. Прошу.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Дякую, Григорію Михайловичу.

Вважаю, що однозначно потенційне порушення прав людини. Пропоную комітету відхилити, буду вдячна за підтримку.

НЕМИРЯ Г.М. Алла Михайлівна, у вас?

ЧЕРЕДНІЧЕНКО А.М. Аналогічна позиція: пропонуємо відхилити.

НЕМИРЯ Г.М. Добре. Колеги, поступила одна пропозиція – відхилити зазначений законопроект 1245, була наведена відповідна аргументація. Хто за, прошу голосувати. Проти? Утримались? Прийнято одногосно.

Колеги, наступне питання у нас – про план роботи комітету нашого. Там долучено, ви бачите розпорядження Голови Верховної Ради з проханням до 26 січня подати затверджений на засіданні план. Як практично це організувати, як це завжди робиться? Вам розданий проект плану (я звертаю увагу, що є кілька там розділів), і організаційно прошу зробити наступне. Прошу уваги! До 21 січня, тобто до наступної середи, прошу колег подати свої пропозиції або корекції щодо зазначеного плану з тим, щоб секретаріат міг підготувати це на підпис і ми передали зазначені терміни до Голови Верховної Ради.

Прошу звернути увагу, що там є розділи, які мають відношення до конференцій, слухань, інших заходів, що є важливо. Якщо вони заплановані, то тоді з організаційної точки зору, це і приміщення, і таке інше. Попросіть своїх помічників і радників продивитися ретельно цей план. Отже, ми

приймаємо тоді рішення, що до 21 січня до 12 години надаються пропозиції. Якщо вони не надаються, тоді це означає, що член комітету згоден.

Наступний пункт (це ми вже до "Різного" переходимо): це стосовно комітетських слухань. Моя пропозиція: проведення комітетських слухань щодо питань внутрішньо переміщених осіб. І я думаю, ми маємо торкнутися включно ситуації з дотриманням прав людини на тимчасово окупованих територіях – Донбасі і Криму. Ми б провели це як етап такий комітетський, але я бачу також абсолютно чітку необхідність винести це і на парламентський рівень. Якщо б була така згода, і треба, щоб це не провести для галочки, а достатньо добре підготуватися, моя пропозиція була, оскільки друга сесія Ради розпочнеться 4-го числа, щоб ми на 18 лютого, якщо там немає конфлікту з іншими, попередньо запланували такі комітетські слухання. Це має свій формат відповідний, дотриманий. І потім ми могли б ініціювати і готуватися вже зараз до проведення і парламентських слухань. Які є думки з приводу цієї пропозиції?

ІЗ ЗАЛУ. Яка тема?

НЕМИРЯ Г.М. "Проблеми внутрішньо переміщених осіб та дотримання конституційних прав громадян України, що проживають на тимчасово окупованих територіях Донбасу і Криму". Це ми можемо узгодити.

ПАЦКАН В.В. Я пропоную, пане голово, з вашого дозволу, може, ми б туди ще включили другим питанням національну стратегію з питань прав людини? Ми ж проговорювали, що це теж маємо обговорити.

НЕМИРЯ Г.М. Я до цього повернуся. Але щодо комітетських слухань.

ПАЦКАН В.В. Так я за те, що так, погоджуємо.

НЕМИРЯ Г.М. За цією темою.

ПАЦКАН В.В. Так, за темою внутрішньо переміщених осіб. Якщо у нас вийде, щоб ще було друге питання – національна стратегія. Так можна об'єднати чи поєднати?

НЕМИРЯ Г.М. Валерію, я не думаю, що варто змішувати. Я зараз про це скажу. Це буде окреме питання, оскільки ми говорили далі і про процедуру, як рухатись далі з національною стратегією.

Пані Лутковська, ви хотіли щось сказати?

ЛУТКОВСЬКА В.В. Так. Дякую. Григорію Михайловичу.

Я просто хотіла проінформувати членів комітету: у нас раніше в комітеті минулого скликання була створена така традиція, що ми робимо, ну, не те що виїзні засідання комітету, хоча і така форма була, але спільні виїзди. У нас був спільний візит в Лук'янівський слідчий ізолятор, у нас був спільний виїзд у Слов'янськ. Зараз просто хочу проінформувати, що протягом січня-лютого ми плануємо декілька виїздів в буферну зону, скажемо так, поруч із АТО. На наступному, максимум через тиждень ми здійснимо виїзд в Старобільськ, тому що там є декілька місць, в яких утримуються особи, хворі на психічні розлади. Відповідно необхідно знати, як вони там. Нам треба знати, яким чином оформлюються пенсії там, чи все там нормально з цим.

Крім того, виникли питання і ми вже отримали декілька десятків скарг стосовно підготовки довідок про участь в антитерористичній операції з боку військових, зокрема там знаходиться "Айдар". Є питання стосовно взагалі офіційного перебування осіб в батальйоні "Айдар", тому що деякі там знаходяться без військових квитків. Відповідно вони позбавлені будь-яких пільг і їх сім'ї також. Відповідно там виникає комплекс питань. Ми плануємо максимум протягом цих двох тижнів відвідати Старобільськ. Запрошуємо членів комітету в разі, якщо цікаво, приєднатися до нашої делегації. І сьогодні до кінця дня я скину план наших візитів, які ми будемо здійснювати спільно з громадськістю в зону, скажімо так, в буферну зону АТО. Там і Маріуполь, там і Краматорськ, там і деякі інші міста, де ми плануємо певні візити. В разі, якщо членам комітету буде цікаво, то ми відповідно готові це зробити спільно.

Крім того, ми плануємо до кінця цього місяця в секретаріаті Уповноваженого ввести нову посаду "представник Уповноваженого з питань внутрішньо переміщених осіб" – людина, яка буде займатися всім комплексом питань, з якими стикаються внутрішньо переміщені особи. Це було одне з прохань, скажімо так, Ради Європи. Ми пішли назустріч, навіть враховуючи сьогоднішнє досить обмежене фінансування. Я знайшла таку можливість в секретаріаті, така посадова особа буде створена, яка буде відповідати на всі питання, які стосуються внутрішньо переміщених осіб.

НЕМИРЯ Г.М. До цього? Прошу.

РАБІНОВІЧ В.З. Я в последнее время очень много получаю, и мы систематизируем, жалобы с этих районов, которые говорят о нарушении прав человека, причем есть очень конкретные, с фамилиями с одной стороны, с другой стороны. Поэтому у меня есть предложение, мы не можем на это не реагировать, я бы предложил создать тут, в рамках нашего комитета, комиссию по нарушению прав человека и расследовать те факты, которые есть, и как-то разобраться с тем, что происходит, иначе получается: там факты есть, а нашего реагирования никакого нет.

ПАЦКАН В.В. Можно?

НЕМИРЯ Г.М. Прошу.

ПАЦКАН В.В. Я взагалі пропоную доєднатися до поїздки членів комітету, провести там прийом громадян народними депутатами безпосередньо в Старобільську або в інших місцях.

РАБІНОВІЧ В.З. Добавив к этому рассмотрение тех жалоб, которые уже сегодня существуют. Нормально.

НЕМИРЯ Г.М. Я дякую. Пропоную, до речі, розглянути це, внести і в план там, де потрібно і щодо виїзного засідання, можливо, але застеріг би проти імпровізації, тому що будь-який виїзд або такі речі, вони мають бути дуже добре підготовлені. Тому що така поїдка потребує логістичної дуже суттєвої підтримки і головне, щоб це, власне, потім мало користь. Але всі

колеги підтримали ідею, що ми не маємо сидіти лише тут, в 418 кімнаті на вулиці Банковій в Києві – столиці України, а і виїжджати не лише на захід, на південь, а і на схід.

РАБІНОВИЧ В.З. Я вообще-то не получил ответ на свой вопрос. У меня очень много жалоб о нарушении прав человека. Будем ли мы как-то на это реагировать, создавать комиссию или мне самому этим заниматься?

НЕМИРЯ Г.М. Вадим Зіновійович, у кожного депутата є механізм реагування на подібні жалоби або запити, які надходять щодо порушення прав людини. Відповідно є чисто депутатське реагування. Є на комітет, на голову комітету надходять такі листи, і це вже інший рівень, це вже як комітет. Є механізм запитів, які оголошуються в п'ятницю, після 13-ї години, відповідно до посадових осіб і включно Президента. І є Уповноважена з прав людини, з якою ми працюємо фактично в одному напрямку.

Щодо пропозиції вашої, яку я зрозумів, щоб створити якийсь механізм реагування на порушення прав людини, то, я думаю, це буде неформальний механізм, тому що якийсь формальний механізм не буде мати ніякої (навіть якщо його якось формалізує комітет) юридичної сили. Крім того, який ще потрібен механізм, коли є Комітет з прав людини? Прошу.

РАБІНОВИЧ В.З. Значит, я в рамках підкомітета, котрий возглавляю, эту работу попытаюсь организовать. Хорошо?

НЕМИРЯ Г.М. Я очень это бы приветствовал.

ПАЦКАН В.В. Вадим Зіновійович, я пропоную: якщо у вас будуть запити безпосередньо з тих міст, які ми будемо відвідувати, давайте ми там безпосередньо з ними попрацюємо, а після – повернемося сюди і допоможемо вам в частині роботи підкомітету це все вирішити.

РАБІНОВИЧ В.З. Я согласен. Но я бы поменял вот эти направления. Я думаю, чем неделю систематизировать, нам бы наоборот надо выехать туда, где наибольшее количество жалоб, а не приезжать туда, если будут жалобы. Давайте сделаем так: я вам покажу, сколько у меня жалоб, от каких мест,

какие форматы. Выберем место, где нарушаются права действительно больше и поедem туда.

ПАЦКАН В.В. Давайте в контексті відправимо і на Уповноваженого, сплануємо з ними разом.

НЕМИРЯ Г.М. Я бы просил секретариат, если будет необходимость, помочь систематизировать, потому что каждому депутату приходит очень много таких жалоб и просьб и так далее. Плюс я как глава комитета в каждой сессии провожу прием граждан тоже на Банковой через дорогу. Но очевидно, что ни то, ни другое – оно не адекватно, поскольку в нынешней ситуации и до этого права нарушались и нарушаются.

ІЗ ЗАЛУ. Это плохо.

НЕМИРЯ Г.М. Да, это плохо, естественно. Отже, я побачив сприйняття ідеї проведення виїзного засідання або на додаток до пропозиції, яка була від Уповноваженої стосовно таких виїздів спільних. І були пропозиції систематизувати це з точки зору відвідання тих міст або місць, де найбільш питома вага таких порушень з тієї чи іншої причини.

ПАЦКАН В.В. Давайте дату погодимо.

НЕМИРЯ Г.М. Зараз я не міг би погодити дату.

ПАЦКАН В.В. Або наступного тижня, або через тиждень, 26-е, 27-е.

НЕМИРЯ Г.М. Давайте так, як було запропоновано. Ми отримаємо список цих запланованих вже поїздок, побачимо, як це співпадає з роботою комітету і календарним планом роботи Верховної Ради. Плюс деякі депутати будуть у нас приймати участь згідно з їх членством в міжпарламентських делегаціях, скажімо, наприкінці січня буде сесія ПАРЄ, інші такі речі. Маємо такі речі узгодити.

Юрій, ви щось хотіли додати.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Да. Григорію Михайловичу, я перепрошую, з комітетськими слуханнями щодо внутрішньо переміщених осіб. Ми думали над цим питанням, але ситуація така: там 80 відсотків буде суто

економічного характеру. І ми в тому місяці ще не зможемо побачити повністю, як працює бюджет.

НЕМИРЯ Г.М. Бюджет ми ніколи не зможемо побачити.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Як йде фінансування.

ФЕЛЬДМАН О.Б. Если позволите, я хотел бы поддержать. Я сижу думаю, говорить об этом, не говорить. Куда бы мы ни приехали, мы проблему не решим, мы можем оказаться в такой роли, знаете, как: приехал богатый барин от нечего делать. Есть проблемы материальные, есть проблемы у них, связанные с жалобами, которые мы не всегда можем решить, потому что нет механизма "дорешения". Начало решения есть, а концовки их может не быть. Но я бы поддержал Григория Михайловича: надо хорошенько к этому подготовиться, иначе мы можем просто приехать, просто посидеть и просто уехать. То есть поставить галочку и, как говорили раньше, красиво попиариться. Я бы очень этого не хотел. Мы должны приехать, на месте решить людям вопросы.

НЕМИРЯ Г.М. Ну, помочь.

ФЕЛЬДМАН О.Б. Да, помочь им решить эти вопросы.

НЕМИРЯ Г.М. Прошу.

ЛУТКОВСЬКА В.В. З вашого дозволу, Григорій Михайлович. Я б пропонувала розглянути два формати. Формат перший – це виїзд такий, який ми робимо завжди, виїзд без попередження, тому що якщо ми попереджаємо керівництво, ну наприклад, старобільського психоневрологічного інтернату про те, що ми приїдемо, то ми там можемо побачити підфарбовану травку. Відповідно, це виїзд без попередження для того, щоб подивитись на реальну картину, реальний стан справ в міськвійськкоматі в Айдарі і так далі, ну принаймні з тими, хто стоїть там, хто знаходиться там.

І інший варіант, інший формат – це виїзне засідання комітету. Тут я абсолютно погоджуюсь, що це має бути певна логістика, це мають бути певні розглянуті питання і вихід на вирішення певних системних проблем, які

можна вирішити тільки шляхом внесення змін в законодавство, тому що це - основне завдання парламенту. Парламент не може вирішити інші проблеми. Парламент має вирішувати проблеми на рівні законів. Тут я абсолютно погоджуюсь. Але для таких виїзних точкових, для того щоб подивитися на ситуацію і зрозуміти, і іноді, може, для себе навіть знайти системну проблему, можна виїзди і одиночні такі провести.

НЕМИРЯ Г.М. Але "без попередження" – це не стосується членів комітету, вони мають знати, коли виїжджати.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Ні, ні.

НЕМИРЯ Г.М. Шановні колеги, ми завершили основний порядок денний. Зараз є оголошення. Якщо я щось забув, ви можете нагадати. Хочу зробити оголошення. До комітету звернулася голова правління Центру громадянських свобод Матвійчук Олександра В'ячеславівна, відомий такий адвокат, з повідомленням про те, що наступного тижня в Україні перебуватиме делегація міжнародної федерації "За права людини!" Це стосується зокрема двох питань, власне, двох сегментів питань. Перше – це стану приєднання України до Міжнародного кримінального суду.

ПАЦКАН В.В. "Римський статут", іншими словами.

НЕМИРЯ Г.М. Ратифікації "Римського статуту". Ви знаєте, є певна історія в зв'язку з прийняттям Верховною Радою попереднього скликання відповідної постанови, яка обмежена була в часі, і взагалі процесу щодо рішення також Конституційного Суду щодо неможливості ратифікації без внесення змін до Конституції. І є ціла низка громадських організацій, які вважають, що може бути по-іншому. Але в будь-якому разі це перше питання.

І друге питання стосується допомоги державним, недержавним інституціям України в роботі, пов'язаній зі збором та підготовкою матеріалів у розслідуванні злочинів, які були скоєні під час протестних подій в Україні, а також під час військової окупації Криму Російською Федерацією,

неоголошеної війни на Донбасі. Ми погодилися на робочому рівні, я говорив з головою Комітету у закордонних справах, і запрошені ще два інших комітети – правової політики і контролю за правоохоронними органами з тим, щоб в середу наступного тижня, тобто 21 числа, відбувся круглий стіл. Комітет долучається, якщо немає інших пропозицій. І кожен з колег, хто хотів би взяти участь у такому круглому столі по зазначених питаннях, додатково буде про це повідомлений.

Ще одне оголошення в робочому порядку. На лютий планується черговий круглий стіл щодо питання проведення організації дотримання прав щодо мирних зібрань. Знаєте, є кілька таких концептуальних позицій, дві основних. Одна з них – інститут "Республіка", вони час від часу проводяться. Знову планують на лютий. Оскільки комітет минулого скликання дуже активно і фактично провідним був тут у вирішенні цього питання, то я також сподіваюся на участь. Валерій посміхається, але нікуди не дінеться.

І нарешті останнє, що я хотів нагадати, що минулого разу ми погодилися з пропозицією колеги Фельдмана щодо проведення слухань на запропоновану тематику. Є пропозиція така: коли буде підготовлено проект постанови, я розумію, що робочий варіант є, якщо хто хоче приєднатися і комітет підтримав як автор постанови щодо проведення таких слухань, тоді після засідання можна це буде зробити, підписати відповідне подання.

У мене все, крім оголошення, що наступне засідання комітету планове відбудеться 4 лютого, середа, це коли вже почнеться друга сесія парламенту. Якщо немає інших оголошень, дякую і до побачення.